

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LI (45)
Štev. (Nº) 21

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
4 de junio - 4. juni 1992

SPOMIN IN PROSLAVA

Spet se je zavrtelo leto in prišel je mesec junij, tisti junij, ki je leta 1945 napolnil slovensko zemljo s pobitimi borci protikomunisti in demokrati, v slovenski zgodovini pa postavil mejnik. Zmagovalci so želeli, da bi ta mejnik ostal večno in trdno, pa ga je pred kratkim odnesel piš resnice. Ostal je mejni kamen na poti slovenskega naroda in države, da se ob njem ustavijo naši pogledi, naši spomini in naše misli, da ob njem premislimo dohajeno pot, težke dneve in minule boje, nato pa se napotimo dalje v prihodnost, ki nam jo kaže pot s tega mejnika naše zgodovine.

Ni to meja med dvema državama, ali med Slovenijo in emigracijo, zarisana z nožem in krvjo, podkrepljena s psokami „izdajalci“ in podobno, kakor je bila doslej. To je meja, ki družijo, ki povezuje dom in svet, prej in slej, naše pokojne in naše

otroke, dejansko „vse, ki dobro v srcu mislimo“. In zato, ker je to spomin, ki nas povezuje, nas tudi obvezuje, da na njem gradimo in iz njega živimo. Imeli smo ju-naško zgodovino — čeprav težko in žalostno —, imeli smo trdno misel in močne pesti, imeli smo temelj, na katerem lahko zidamo še sedaj svoja bivališča.

Zato pa ga lahko proslavljamo, moramo ga častiti! To je del nas, del vse slovenske duše in preteklosti. Ni to dan žalosti ali obupa, maščevalnosti ali otopelosti. To je dan našega zavedanja korenin, našega sprejetja idejne povezanosti, naše ga prepričanja o pravilnosti ravnanja — kar kaže tudi najnovejši razvoj zgodovine v Sloveniji.

To je dan proslavljanja, dan potrditve in častiljivega spomina.

TD

Iz resolucij II. kongresa SKD

Resolucija o gospodarstvu

Slovenija v začetku devetdesetih let ni doživela gospodarskega zloma, čeprav so jo močno prizadeli zlasti gospodarski pretresi in nesmisli v njenem tradicionalnem tržnem okolju. Padec plačilno sposobnega povpraševanja in kraja našega premoženja v zveznih enotah bivše SFRJ ter posledično nazadovanje slovenske prodaje in proizvodnje za četrtno so zmanjšali našo materialno blaginjo, vendar nas niso zlomili, za kar je prav gotovo zaslužna tudi slovenska oblast, v kateri smo imeli Slovenski krščanski demokrati pomembno vlogo.

Najmanj smo dosegli na področju preureditve naše gospodarske sestave, čeprav smo se prav tukaj najbolj trudili. Ni nam uspelo privatizirati družbene lastnine, ne razgraditi monopolov in oligopolov in posledično tudi nismo mogli pospešiti naloženega krogotoka in zmanjšati inflacije na letno raven izpod 10%, kar bi bilo za mlado državo zelo spodbudno in ugodno.

Temeljni razlog za te neuspehe je prepojenost vseh slojev, ustanov in povezav slovenske družbe s pripadniki predemokratskega režima, ki so si skoraj pol stoletja po načelu „prednik določa naslednik“ utrjevali odločilne položaje v slovenskem gospodarstvu in so v zadnjih letih iz teh položajev hote in vede ovirali preureditev njegove sestave in izmalicene realsocialistične oblike v urejeno podjetništvo. Privatizacija družbene lastnine ter razgraditev finančnih, trgovskih, infrastrukturnih in industrijskih monopolov bosta torej ostala še naprej ključna cilja Slovenskih krščanskih demokratov na poti preureditve slovenske gospodarske sestave. Zavedamo se namreč dejstva, da dokler ne bosta uresničena ta cilja, ne bo možno pridobiti izdatnejše tuje finančne pomoči; ne bo uspešno sanirati finančnih, tržnih in tehnoloških razpok, ki so v našem tržnem gospodarstvu nastale v preteklosti; ne zmanjšati pre-

visokih obrestnih mer ter cen materiala in storitev; ne sunkovito povečati izvoza in poslovnih partnerstev naših podjetij s tujini ter posledično tudi pospešiti investicijskega krogotoka in zaposlovanja, niti zmanjšati inflacije na letno raven izpod 10% niti enakovredno vstopiti v gospodarski krog razvitih evropskih držav, katerih gospodarstva so socialno tržna.

Resolucija o družini in socialni politiki

Moralna, kulturna, gospodarska in politična obnova in razvoj slovenskega naroda morata imeti svoje temelje v trdnih družinah. Zato bomo Slovenski krščanski demokrati storili vse za ustreznejšo družbeno, predvsem moralno in materialno ovrednotenje starševstva in dela za družino in otroke.

V svojem političnem delovanju si bomo prizadevali ustvarjati ozračje naklonjenosti družini in otrokom, posebej pa družinam s prizadetimi otroki, obenem pa bomo storili vse, da se bo ta skrb odrazila tudi v zakonodaji ter v vzgoji in izobraževanju.

Tako udeležena družinska politika je temeljni tvorni element razvojno socialne politike, ki temelji na vsakdanjem in razvojno usmerjenem delovanju vseh sektorjev politike. Njen cilj pa je predvsem dvigati kakovost življenja vseh državljanov. Instrumenti takšne socialne politike morajo biti vgrajeni v vso sistemsko zakonodajo, s čimer bo država zagotavljala pravični pravni red in pogoje za socialno varnost vseh državljanov, posebej se tistih, ki si je niso sposobni zagotoviti sami.

PRVI SLOVENSKI DENAR

Tolar bo med najlepšimi

Dr. France Arhar, guverner Banke Slovenije, je na predstavitvi načrtov novega slovenskega tolarja, 19. maja prisotnim orisal vse tehnične in vsebinske lastnosti novega tolarja. Denar se po prvih ocenah lahko primerja s holandskim guldom, nemško marko in švicarskim frankom, ki slovijo kot najlepši svetovni bankovci.

Med drugim je guverner Banke Slovenije dr. France Arhar tudi povedal:

Kakšna je bila monetarna politika Slovenije po osamosvojitvi, od 8. oktobra 1991 dalje?

Slovenija je z uvedbo monetarne samostojnosti in z lastnim zakonom uvedla Banko Slovenijo kot centralno monetarno institucijo, kot jo poznajo povsod po svetu. S tem smo zamenjali logiko poslovanja, saj pri nas ne tiskamo denarja, kot je bilo to v primeru Narodne banke Jugoslavije.

Kako lahko odgovorite na nekatere trditve o tiskanju denarja?

Denar tiskamo le zaradi normalne obrabe, za kaj drugega pa nimamo potrebe.

Ob monetarni osamosvojitvi smo bili v Sloveniji brez deviznih rezerv. Kakšne so te sedaj v Banki Slovenije in v poslovnih bankah?

Točno je, da smo projekt tolarja pričeli brez rezerv. Zdaj znašajo v Banki Slovenije 240 milijonov dolarjev, skupne devizne rezerve, ki jih imajo poslovne banke, pa že 670 milijonov dolarjev, kar imamo za velik uspeh. Enakega mnenja o tem so tudi tuji monetarni strokovnjaki. Vsa denarna masa (M1) — vsota denarnih sredstev v obtoku in žiralnega denarja — znaša v Sloveniji celo nekaj manj, kot znašajo devizne rezerve.

Takšne devizne rezerve pa pomenijo uspeh, ki ga dosegajo le redke države.

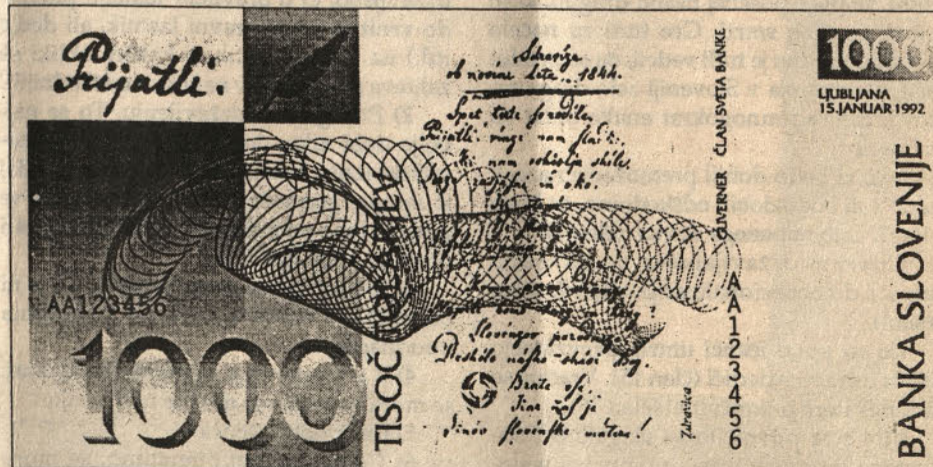
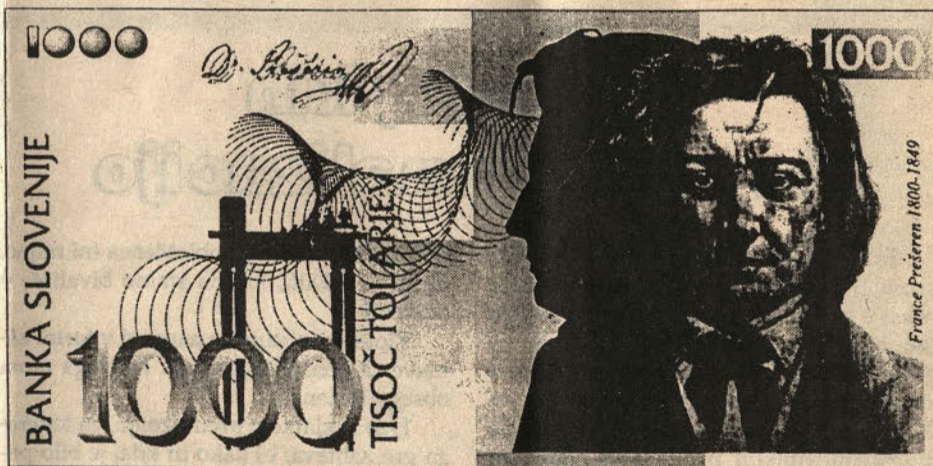
Kdaj bomo dobili nov slovenski tolar?

Roka še ne morem povedati, saj gre za tehnično in vsebinsko zapleten postopek. Tudi odločitev o tem, ali bo zamenjava tolarjev sukcesivna ali opravljena naenkrat, se ni sprejeta.

Menjalno razmerje je zelo pomembno. Ob zamenjavi dinarja v tolarje je bilo veliko govora o razmerju, ki bi bil drugačen kot 1 dinar za tolar. Kakšno bo zdaj menjalno razmerje za pravi slovenski tolar?

V primeru, da bi se odločili za drugačno razmerje, bi o tem odločil slovenski parlament. Menjalnega razmerja pa ne nameravamo spreminjati.

Pogovarjal se je Tomaž Gašperin Slovenec, 20. maja

Slovenski denar bo sestavljeno sedem bankovcev in šest kovancev. Na bankovcu za tisoč tolarjev bo podoba pesnika Franceta Prešerna in faksimile Zdravice, za 500 arhitekta Jožeta Plečnika, za 200 skladatelja Jakoba Gallusa, za 100 slikarja Riharda Jakopiča, za 50 matematika Jurja Vege, za 20 zgodovinarja Janeza Vajkarda Valvasorja in za 10 pisatelja Primoža Trubarja. Kovanci bodo po 1, 2, in 5 tolarjev ter 10, 20 in 50 stotinov. Na njih bodo živalski motivi.

SAZU ima novo vodstvo

Marsikaj na volilni skupščini slovenskih akademikov se je odigralo prvič. To, denimo, da so volitve v vodstvo potekale brez (tihega ali očitnega) nadzorstva politike — partije ali SZDL. Ali da sta bila za vodilno mesto dva kandidata, pa je tako dr. France Bernik v poštenem volilnem dvoboju premagal dr. Aleksandra Bajta.

V novi čas vstopa potemtakem SAZU - Slovenska akademija znanosti in umetnosti s popolnoma novim vodstvom. Le podpredsednik dr. Robert Blinc bo še naprej opravljal iste dolžnosti kot doslej, pri drugem podpredsedniku, to je Cirilu Zlobcu, glavnemu tajniku Matiji Droveniku in seveda samem predsedniku pa bo skupščini sledila predaja.

Že nekaj časa so rasle kritike na račun SAZU, ki so akademikom očitale konser-

vativnost in lagodnost, tudi odsotnost pri odločilnih dejanjih v zgodovini slovenskega prestopanja iz naroda v državno nacijo. Že junija lani, ko so bile volitve novih dopisnih in rednih članov, je bilo bolj ali manj jasno, da so nesmrtniki pripravljene razširiti svoje članstvo na mlajše in idejno bolj drugovrstne intelektualce.

Dr. France Bernik na skupščini ni imel nastopnega govora, ker prvokrat zares ni bilo jasno, kdo bo izvoljen, če volitev sploh ne bo treba ponoviti še z drugim krogom. Rodil se je 13. maja 1927 na robu Ljubljane, na ljubljanski univerzi študiral slavistiko in kot asistent dr. Slodnjaka leta 1957 doživel svoj prvi profesionalni poraz. Doktoriral je z razpravo o liriki Simona Jenka, nato pa se kot literarni zgodovinar in urednik ukvarjal z vrsto najvidnejših slovenskih književnikov — od Ivana Cankarja do partijskih piscev. Pred dvema letoma je izjavil, da bi se kot raziskovalec rad čim bolj posvetil liriki slovenske moderne, a očitno ga zdaj čaka bolj prozaično moderniziranje ustanove, v katero je bil kot dopisni član izvoljen pred devetimi leti, za rednega člana pa pred petimi leti.

Po članku Alenke Puhar v „Delu“

Mogoče ne veste, da...

— da je predsednica italijanske poetske zbornice Nilde Iotti, ko je pred kratkim obiskala Trst in na prefekturi sprejela tudi slovensko delegacijo, šepnila nekemu njenemu članu: „Povejte mi, kakšna je razlika med Slovani in Slovinci!“

— da je v mestu Vukovar, ki ga je hrvaško-srbska vojna zmlela v ruševine, delovala najbolje opremljena ginekološka klinika, kjer so opravljali na tisoče splavov na leto...

Mladika, Trst, št. 2, 1992

Dr. Peter Klopčič pozdravlja v imenu zdomske SLS delegate II. kongresa Slovenskih krščanskih demokratov.

O postopkih za denacionalizacijo

Zakon o denacionalizaciji je v veljavi že skoraj 6 mesecev. Prvi postopki so stekli, nekaj je že uspešno zaključenih. V nekaterih členih je zakon hudo krivičen, kar se bo dalo spodbijati ali s tožbami ali s spremembo zakona. Važno je predvsem, da vsi tisti, ki so bili oškodovani, vložijo vloge. To dolgujemo našim prednikom, našemu rodu, še prav posebej našim dragim, ki so umrli nasilne smrti. Gre tudi za načelo pravice. Vredno je tudi vedeti, da so zemlja, hiša, stanovanja v Sloveniji zelo drage zadeve, cene so mnogokrat enake onim na zahodu!

Vsi, ki bodo dobili premoženje nazaj v naravi ali bodo dobili odškodnino, ne bodo plačali zato nobenega davka. (člen 7!)

Odvzem državljanstva ne odvzema pravice do denacionalizacije. (člen 9, nekaj izjem!).

Če so upravičenci umrli, prevzamejo njihove pravice dediči (člen 15). Vračajo se tudi nekatere premičnine! (člen 16).

Vloge za povračilo se vlagajo pri občinskem pravnem organu (je nekaj maloštevilnih izjem). Torej na občini. Odločba o vlogi mora biti izrečena najkasneje v enem letu. Nekatero vlogo, v skrajšanem postopku, po morajo biti rešene v teku 60 dneh.

Za pravno nasledstvo zadošča, da je vsaj verjetno izkazano! (to je zelo širokogrudno - o. p.) (člen 60).

Stranke, ki nimajo v Sloveniji bivališča,

morajo imenovati pooblaščenca (ni nujno, da je advokat!), ki ima stalno bivališče v Sloveniji.

Vloga na občino se napravi v formi zahteve za denacionalizacijo. Ta vloga mora obsegati (člen 62):

1) a) Podatke o premoženju, za katerega gre zahteva; b) kako in kdaj je bilo podržavljeno; c) o pravnem temelju pravice do vrnitve (bivši pravni lastnik, ali dedič itd.) na kakšen način, v kakšni obliki se zahteva povrnitev (v naravi, v odškodnini).

2) Prilogo o podržavljenju. To se najbolje dobi tako, da se dobi katastrski zemljiški izpis, kjer je označeno, kdo in kdaj je zasegel premoženje. Iz te informacije se potem dobe podrobnosti o sodnijskem ali drugem aktu zaplembe.

3) Prilogo glede državljanstva. Če ta ni pri roki, se vnese tozadevna kompletna informacija.

4) V primeru, da je upravičenec že umrl, se mora navesti vse možne naslednike.

5) Ime pooblaščenca.

6) Če gre za nepremičnino, se mora priložiti zemljiško-knjižni izpis od 15. maja 1945. Ta izpis se dobi običajno brezplačno v zemljiških knjigah. Potrebni so tudi podatki o legi, površini in rabi parcel v času podržavljenja.

Ako vseh gornjih prilog ni možno dobiti, bo občinski pravni organ sam pretehtal verjetnost pravice zahteve.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Skušajmo vsaj to pot pustiti ob strani vladne skandale, sirijske zveze in arabske priimke, in pogledimo argentinsko realnost z druge strani, ki pa je tudi patetična, zasrbljujoča ali pa poetično žalujoča. Saj ni, da bi vedno mlátili isto slamo in se spotikali ob isti kamen, čeprav večkrat kritičen del dogajanja teče prav preko tistih točk.

VODOVJE RUŠI

Ko sem v ponedeljkovem dnevniku bral, da je že 50 tisoč ljudi brez strehe v provinci Formosa, me je pretreslo. Najprej, zaradi tragedije teh ljudi, ki so revni med revnimi. Res je, da je tudi v teh predelih precej srednjega sloja, morda kaka bolj stojeca družina; in res je, da voda ne gleda na socialno stanje. A bistvo je, da so se naravne sile znova znesle nad tistim delom prebivalstva, ki se bori za vsakdanji kruh, vztraja na svoji zemlji in je z njo povezan z močnimi koreninami.

Desettisoči in desettisoči so torej znova zapustili vse svoje imetje ter zbežali pred vodo. Njihova usoda je usoda beguncev, ki ne vedo ne kdaj se bodo vrnili, ne kaj jih bo ob povratku čakalo — če bo do tega povratka sploh prišlo. In to, če malo pogledamo leta nazaj, je skoraj tradicija v teh predelih. Poplave se ponavljajo, folklor jih opeva in kaže na čudno voljo do trpljenja, prav zaradi tiste navezanosti na zemljo. „Apurate, José,“ (Pohiti, Jože) poje Teresa Parodi, ko opisuje, kako voda hiti in je treba rešiti le golo življenje, morda tudi „devičico“ iz Itatí. In, kot združeno s tem narodom, ob vsaki poplavi voda zaseže tudi slavno Marijino svetišče v Itatí, ki je središče in žarišče ljudske vernosti v argentinski Mezopotamiji.

Clorinda je že vsa pod vodo. Nato Paso de la Patria, Puerto Bermejo... Kaj storiti s temi predeli? Ali ne bi bilo najbolje, da se mesta in vasi dokončno preselijo na višje kraje, kjer bo obramba pred vodo lažja, ali da jih ta, vsaj ob normalnih poplavah, ne doseže?

Po drugi strani je dejstvo, da skoro že ni več normalnih poplav. In tu je treba iskati vzrok tem velepoplavam tudi v nemurni človeški roki. V postopanju z naravo, v grozno razsežnih posekanjih predelih Amazonasa, kjer že ni več džungle, kjer tla ne vpijajo več vode, ki vsa drsi proti rekam, dol na jug. Vzroka je treba iskati v veleelektrarnah, ob reki proti severu, kjer ni jasno ali veliki jezi branijo ljudi na jugu pred poplami, ali te poplave povzročajo. Naj prihaja voda iz Paragvajala ali Brazilije, jasno je, da človeška roka ni nedolžna ob teh naravnih pojavih. In to prav v trenutku,

Važno: Zahteva za denacionalizacijo mora biti vložena najkasneje v osemnajstih mesecih od uveljavitve tega zakona. Zadnji rok za to bi mogel zato biti konec maja 1993!!!

Kot se vidi iz gornjih informacij, imajo upravičenci lepo možnost vložiti vlogo sami. Druga možnost je, da za izseljence to napravi kak prijatelj, znanec, sorodnik, ki se ga zato z navadnim pismom pooblasti. Tretja možnost pa je po advokatu. Tu je seveda po sredi honorar. Ta more biti mnogokrat visok, za mnoge izseljence previsok. Tudi tu mora pomagati kaka zveza, ki bi mogla priporočiti primerne advokate. Prav je, da se v naprej zahteva podroben stroškovnik za pripravo vloge, za kasnejše eventualne intervencije na občini itd.

dr. Peter Urbanc

ko se predstavniki vsega sveta zbirajo v Rio de Janeiro, da se pogovorijo (morda samo pogovorijo?) o obrambni narave pred nemnim izkoriščanjem. Eno samo zemljo imamo; čuvajmo jo! Ali je ob vsem tem čudno, da je papež zatrdil, da je ekološki problem moralne narave? In da je predsednik Bush objavil, da ZDA ne bodo podpisale sporazuma, do katerega bi na konferenci v Rio moglo priti?

A vrnimo se k našim poplavljenecem. Tedni bodo pretekli, predno se bo vodovje umirilo. In le Bog ve, kakšna bo bodočnost, kakšna usoda teh naselij, ki so še pred tedni mirno živeli ob veliki reki.

EKSPLOZIJA NA BORZI

Buenosaireska trgovska borza doživlja te dni pravo eksplozijo. Rekord za rekordom pada in vedno novi kapitali se stekajo tja ter nakupujejo delnice velikih in malih podjetij. Kar pulijo se za investicije in očitno je, da ni ves ta denar domač, marveč da velike vsote kapitala prihajajo iz inozemstva. Razumljivo. V mesecu, v katerem je vrednost dolarja nazadovala, v katerem je inflacija dosegla okoli 0,7%, je borza poskočila kar za 14%. To je nekaj, ki sicer veseli gospodarske ustanove, podjetja in tudi vladno ekipo, a ki po drugi strani riše zaskrbljenost med nekaterimi opazovalci.

Nekaj je jasno: nihče ne prinaša denarja v deželo iz ljubezni do nje. Gre za izkupiček. In vse dokler bo vlaganje denarja v delnice lepa kupčija, dotlej bo veselje na borzi. Ko se bo „kšeft“ nehal, bodo kapitali pobrali šila in kopita in se preselili drugam, kjer bodo izgledi boljši. Samo po sebi torej to prihajanje kapitala ni znak dokončnega ustaljenja položaja v državi. To igranje na borzi je še vedno bolj podobno spekulacijam s „plazo fijo“, ki so svoj čas tudi privabile v državo izredne vsote, a je to stalo potem vlado mnogo skrbi, ko so se avstrali znova spreminjali v dolarje in zapuščali državo še z večjo hitrico, kakor so prej prihajali.

Znova trdim, in v vladi se tega tudi, vsaj potihem, zavedajo: edina garancija boljših časov je razmah proizvodnje, industrializacija, ki kapitalizira državo, iskanje novih produktivnih investicij. Res se z razmahom borze okoristijo podjetja, a to je lahko kruh za danes pa lakota za jutri.

ČIGAVE SO ROKAVICE

In da zaključimo svojevrstno pisanje tega tedna, še kratek spomin na poeta in pevca. V Parizu je umrl Atahualpa Yupanki. Pod tem psevdonomom je bil znan najprej v Argentini, potem še v Evropi in drugje po svetu. Lahko ne soglašamo z njegovimi političnimi izrazi ali celo z vizijo življenja. A tukajšnji narodni kulturi je zapustil tako ogromno bogastvo pesmi in pripovedi, tako žarečo ljubezen do zemlje in njenega malega človeka, da bi bilo nespodobno, če bi zamolčali ta spomin.

Skoraj še kot otrok sem prvič slišal, ob kitari in pesmi pokojnega Tomaža Kralja, da so „žalosti naše, kravice pa od drugih“. In počasi sem spoznaval, da ni isto kravji pastir kot „arriero“, da luna v Tucumanu drugače sveti, da se lahko rodni zemlji, pampi in goram, poje tudi z glasom, ki sicer ni lep. Slišal sem o križih ob potih, o zelenem in suhem lesu, o pastirskih ognjih in preganjanem človeku. Marsikateri rojak je spoznal in vzljubil to razsežnost ob strunah in poeziji moza, katerega pepel sedaj počiva v kordobskem gričevju. Meni ostane tista želja po krasnem glasu, s katerim bi lahko pel ljubljani zmelji...

„Na volitvah bomo dobili relativno večino“

Stari in novi predsednik slovenskih krščanskih demokratov **Lojze Peterle** je po izvolitvi v posebnem pogovoru za Delo govoril o prihodnjem delovanju krščanske demokracije.

Kako to, da na kongresu niste skoraj nič govorili o trenutnem političnem položaju v Sloveniji in o položaju vaše stranke, saj ste nenazadnje izgubili oblast?

To smo obravnavali že prej na svetu in v izvršnem odboru stranke, tako da je položaj stranke jasen. Kongres pa ima dolgoročne namene, zato zavestno nismo šli v razpravo na to temo.

Ali to pomeni, da se boste zdaj začeli intenzivno pripravljati na volitve, to kar se je zgodilo v parlamentu pa prepustili zgodovini?

Ja, to je že zgodovina in o tem nima smisla razpravljati. Mislim, da se je samo nekaj delegatov dotaknilo tega vprašanja. Mi se pač pripravljamo na volitve. Sam se bom močno angažiral v stranki, ki me je dve leti pogrešala. Stranka se je lepo razvila.

Kaj bo vaša stranka ponudila na volitvah?

Zdaj bomo močno pospešili vsebinski del priprav na volitve. Resno bomo pripravljali našo vizijo vstopanja v Evropo. Resno mislimo razvijati gospodarske koncepte, v tem okviru še posebej združništvo kot enega ključnih organizacijskih oblik. V osnovi bomo ponujali enako temeljno izhodišče kot pri prejšnjih volitvah, to je povezava tržnega gospodarstva s socialnimi varovalkami, zagovarjali uveljavljanje kontrolnih mehanizmov v državi. Izgleda, da bo privatizacija še vedno ostala tema prihodnjih volitev. Bojim se, da s to vlado in parlamentom ne bomo prišli na praj.

Zakaj?

Menim, da je predlog, ki ga je v skupščinsko proceduro dal dr. Bučar, šel toliko

stran od tistega, o katerem je že bil dosežen določen konsenz. V tem novem osnutku pa je še toliko megle, da bo potrebno precej razpravljati, če bomo hoteli stvar premakniti naprej.

Eden izmed delegatov je danes predlagal, naj bi se vse desne in desnosedinske stranke združile v eno samo. Predlagal je že celo ime take stranke. Ali menite, da je smotno?

Ni nujno, da gremo v tak projekt, čeprav bi se o smotnosti dalo še razpravljati. To je precej odvisno od volilnega sistema. Če bo proporcionalen oziroma izrazito proporcionalen, potem ni nobene potrebe po predvolilni koaliciji. Lahko pa se v krogu teh strank dogovorimo, da si ne mečemo polen pod noge. Če pa bo sistem imel večinske korektive, potem bo seveda sam sistem nagovarjal k iskanju skupnih kandidatov in predvolilnih koalicij. Vendar pa imam vtis, da se bo volilni sistem bolj nagnil k proporcionalnemu kot pa mešanemu in bi se skoraj upal napovedovati, da ne bo prišlo do formacije tega desnosedinskega bloka.

Kaj je tisto, ki strankam desnosedinskega loka preprečuje ali onemogoča nekakšno združitev, kot je to predlagal tudi vaš novi podpredsednik Ivan Oman?

Nobena od teh strank še ni izrazila posebne želje po povezovanju, temveč le o sodelovanju. Da se kaj takega naredi, mora obstajati skupna volja.

Ali se sami počutite dovolj močni?

Menim, da bomo na volitvah dobili relativno večino, za absolutno pa smo še prešibki, čeprav se za nas dogajajo lepe stvari. Odkar je takole zavijugala socialna demokracija, jih precej prihaja k nam. Enako je z zelenimi. Mislim, da nimamo slabih izgledeov.

**Miran Lesjak, Veso Stojanov
Delo, 18. maja**

Še nekaj o slovenskem državljanstvu

Po komentarju podpisanega v predzadnji številki tega lista (Ameriške domovine, op. ur.) o zakonu o slovenskem državljanstvu, je po neki novi informaciji potrebno dodati, da je verjetno precej več Slovincem bilo odvzeto državljanstvo po členu 41, kot se je sprva domnevalo.

Celotno besedilo 41. člena tega zakona se glasi takole: „Osebe, ki jim je bilo odvzeto državljanstvo Ljudske republike Slovenije in FLRJ po zakonu o odvzemu državljanstva, podoficirjem bivše jugoslovanske vojske, ki se nočejo vrniti v domovino, pripadnikom vojnih formacij, ki so služili okupatorju in so pobegnili v tujino, kot tudi osebam, ki so pobegnili v tujino po osvoboditvi (Uradni list FLRJ, št. 86/46) in njihovi otroci, lahko pridobijo državljanstvo Republike Slovenije, če v enem letu od uveljavitve tega zakona vložijo prošnjo pri republiškem upravnem organu, pristojnem za notranje zadeve.“

Pod pogoji iz prejšnjega odstavka lahko pridobijo državljanstvo Republike Slovenije slovenski izseljenci, ki jim je prenehalo državljanstvo Republike Slovenije in FLRJ z odsotnostjo.“

Kdo so torej Slovenci, ki so izgubili slovensko državljanstvo po prvem ali drugem odstavku 41. člena? Že večkrat je bilo rečeno in tudi zapisano, da obstajata dve listini, na katerih je nekaj 65 imen. To ni povsem točno.

Po neuradnih informacijah, prva lista morda res obsega nekaj 65 imen, menda tistih, ki jim je bilo državljanstvo odvzeto po prvem odstavku 41. člena.

Po istih informacijah vsebuje druga listina imena oseb, ki jim je bilo državljanstvo odvzeto po drugem odstavku 41. člena, to je, zaradi odsotnosti. Ta lista je videti precej daljša. Morda vsebuje sto in več imen, lahko celo nekaj sto. Ugiba se, da so na tej listi zlasti tisti, ki jim je bilo zaplenjeno premoženje ali pa so bili sicer politično hudo nezahvalni.

Ti dve listi — in morda še kakšna druga, če obstaja — sta tajni. Zato more vsak posameznik zase ali pa za osebo, ki jo predstavlja, zvedeti, če je ali če ni na eni teh dveh list, samo od uradnikov za notranje zadeve v Sloveniji ali pa od slovenskih diplomatskih predstavnikov v tujini.

Pri tem je seveda važno to, da mora po

41. členu, vložiti prošnjo za vrnitev državljanstva do 24. junija letos. Minister Janko pravi, da na ta dan poteče rok za te prošnje.

Tisti, ki so v dvomu in niso mogli dobiti zadovoljivih informacij o tem, ali jim je bilo odvzeto slovensko državljanstvo, in žele imeti to državljanstvo, pač nimajo izbire in morajo podvzeti postopek overovitve državljanstva. Ker je čas zelo kratek, je priporočljivo, da za vsak slučaj tudi vključijo prošnjo za vrnitev odvzetega državljanstva. Besedilo in zamisel 41. člena omenjenega zakona bi bil slovenski parlament mogel izpeljati v mnogo bolj sprejemljivi in častni obliki. Tega pač ni storil. Ker tudi ni videti, da bo 41. člen spremenjen ali pa omenjeni rok podaljšan, morajo tisti slovenski rojaki, ki žele to zadevo urediti, postopati zelo hitro.

Ob koncu bi mogli reči samo to, da obveščanje izseljencev o tem zakonu in procedura, ki jo 41. člen zahteva, kažeta na veliko nepoznanje izseljenstva.

**Dr. Jože Bernik
Ameriška domovina, 14. maja 1992**

Dve izjavi

Pisatelj Drago Jančar o desnici:

„Ne vem, kje so ljudje, ki naj bi bili desnica. Če sta zdaj odšla Peterle, Capuder in še dva ministra, ne vem, katera, saj natančneje ne poznam politike, kje še ostane desnica? Delam v kulturi in se nikakor nimam za desničarja, prej za zelo liberalno usmerjeno osebnost. V hiši, kjer sem zaposlen, ne vidim kaj dosti desničarjev, v drugih založbah še manj. Ne vidim jih ne v gledališčih, ne v časopisnih hišah, ne na TV, ne v bankah, ne v gospodarstvu. Kje je torej desnica, ki jo je treba zaustaviti? Če se vse skupaj dogaja v ideološkem ozračju, je to zelo slabo in bo sloj prebivalstva, ki se bo počutil odrinjen, znova postavljen na stranski tir, kar za družbo ne more biti produktivno.“

Nekdanji urednik Slovenca Andrej Rot o svojih dnevniških zapisnikih v času bivanja v Sloveniji:

„Pripravil sem dnevniške zapiske za objavo. Pravzaprav za prijatelje in znance, ki me pogosto sprašujejo, kako gre naše življenje v Sloveniji, kaj se je zgodilo pri Slovencu ipd. Menil sem, da je potrebno pojasniti nekatere okoliščine, dogodke. Zato sem se odločil, da oddam tekst v tisk.“

Slovenec, 19. maja 1992

Sprejem

Slovenije v WHO

Slovenija je postala polnopravna članica v prvi izmed šestnajstih specializiranih agencij Združenih narodov - v Svetovni zdravstveni organizaciji. V Ženevi je 160 članic te mednarodne organizacije soglasno ugodilo prošnji za sprejem. Slovenija bo upoštevala mednarodne konvencije s področja zdravstva ter uresničevala humanitarne cilje organizacije, h kateri je pristopila.

po Delu

Države, ki so že priznale Slovenijo

do sprejetja v OZN. Od večjih držav manjka le še Mehika; manjkajo pa še večina Afrike in druge manjše države Pacifika in Karibov; ter seveda nova „Jugoslavija“.

Država	Datum priznanja	Diplomat. odnosi
1. Hrvaška	26. 6. 91	da
2. Litva	30. 7.	da
3. Gruzija	14. 8.	—
4. Latvija	29. 8.	da
5. Estonija	25. 8.	da
6. Ukrajina	12. 12.	da
7. Islandija	19.12.	da
8. Švedska	„	da
9. Nemčija	„	da
10. Belorusija	27. 12.	—
11. Vatikan	13. 1. 92	da
12. San Marino	14. 1.	da
13. Danska	15. 1.	da
14. Avstrija	„	da
15. Švica	„	da
16. Malta	„	—
17. Portugalska	„	da
18. Velika Britanija	„	da
19. Francija	„	da
20. Belgija	„	da
Evropska skupnost	„	—
21. Madžarska	„	da
22. Poljska	„	da
23. Norveška	„	da
24. Bolgarija	„	—
25. Italija	„	da
26. Kanada	„	—
27. Luksemburg	„	da
28. Irska	„	—
29. Španija	„	da
30. Avstralija	16. 1.	da
31. Nova Zelandija	„	da
32. Češkoslovaška	„	da
33. Argentina	„	da
34. Čile	„	da
35. Urugvaj	„	—
36. Liechtenstein	„	da
37. Finska	17. 1.	da
38. Romunija	18. 1.	—
39. Albanija	21. 1.	da
40. Nizozemska	23. 1.	da
41. Brazilija	24. 1.	—
42. Paragvaj	27. 1.	da
43. Bolivija	29. 1.	—
44. Turčija	6. 2.	—
45. Makedonija	12. 2.	da
46. Rusija	14. 2.	—
47. Burkina Fasso	20. 2.	—
48. Kirgizija	28. 2.	—
49. Kolumbija	3. 3.	—
50. Iran	8. 3.	da
51. Peru	14. 3.	—
52. Japonska	17. 3.	—
53. Libija	„	—
54. Ciper	24. 3.	—
55. Moldavija	„	—
56. Južnoafriška rep.	3. 4.	—
57. ZDA	7. 4.	—
58. Grčija	11. 4.	—
59. Nikaragva	14. 4.	da
60. Južna Koreja	15. 4.	—
61. Izrael	16. 4.	da
62. Egipt	„	da
63. Z. A. Emirati	21. 4.	—
64. Sudan	„	—
65. Alžirija	24. 4.	—
66. Tunizija	26. 4.	—
67. Kitajska	27. 4.	da
68. Maroko	„	—
69. Oman	28. 4.	—
70. Malezija	4. 5.	—
71. Tajska	„	—
72. Filipini	5. 5.	—
73. Venezuela	7. 5.	—
74. Severna Koreja	8. 5.	—
75. Indija	11. 5.	—
76. Pakistan	„	—
77. Singapur	18. 5.	—
78. Indonezija	21. 5.	—

FRANCE PAPEŽ

Ivan Bukovec - razstava akvarelov

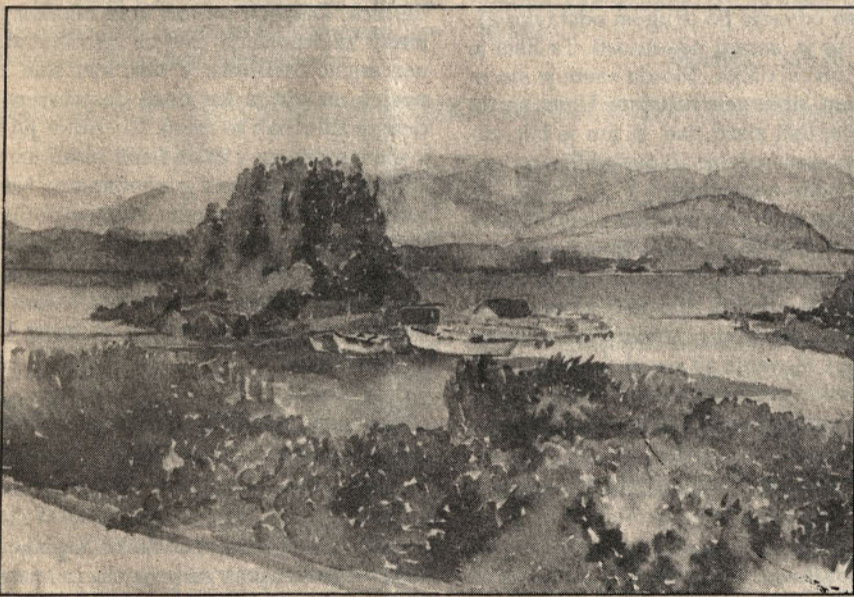
Priznani slikar Ivan Bukovec, ki se uveljavlja v buenosaireskem zdomstvu že od zgodnjih petdesetih let, ko je z uspehom končal Umetniško šolo (akademijo) slikarke Bare Remec, kiparja Franceta Ahčina in umetnostnega zgodovinarja Marijana Ma-

Sedim blizu Reke, ki je v resnici velik morski zaliv in vhod v Atlantik. Ob meni se razrašča bujno zelenje, stara drevesa, ki so preživela stoletja; pod njimi je v tem letnem času vse polno belih vodnih zvončkov, s cvetovi obrnjenimi proti soncu. Naprej v

rolta, je priredil razstavo akvarelov, odprto 16. in 17. maja v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Tematika in kompozicija razstavljenih del (29) je bila tista, ki jo akvarel pravzaprav sam išče in „zahteva“: lahkotni pokrajinski motivi in tihožija. Bukovec je odgovoril z njemu lastno tematiko in z njemu lastno predanostjo slikarski umetnosti. Pri ogledu te razstave bi se človek mogel spomniti na podobna dela, ki jih je ustvarjal Viktor Sulčić: izvirnost pokrajine, kjer

goščavi se blešče velike zlatice, rdeče tritnije med dračjem in kamenjem, vonjavi jasmin, pampaska trava, ki potrebuje mnogo vlage, in pasijonke, vzpenjajoče se med grmovjem. Iščem steze ob vodah, kjer leže potopljene mnoge španske galeje, skrivajoče neprecenljive zaklade zlata. Staro inkovsko bogastvo, ki ga duhovi niso dovolili odpeljati iz Amerike. Zdaj leži vse to v globinah, ne zelo daleč od mene. Stara Amerika — nevesta potopljena. Drugo bo-

zmagujeta zemlja in nebo, teža in lahkotonost, barve v vseh tonskih prelivih, črta v prostoru neskončnega svetlobnega ozračja. Preprosto, a globoko, jasno in precizno. Bukovčevi pokrajinski motivi iz kordobskega in bariloškega okolja — Nahuel Huapi, Cerro La Ventana, Cerro Shaihueque, Začarana dolina in pampski svet — izražajo barvitost širnega krajinskega prostora. To je slikarsko uresničena iluzija stvarnosti. Stopnja plastične modulacije, odvisna od svetlobnih razmer — in te so v argentinskem svetu zakladno bogate — je mehka in nežna v vonjavnem cvetličnem tihožitju, obenem zaznavno otipljiva v pogledu na zemljo, v dihu nebes modrine. Naši domači slikarji in umetniki ob Srebrni reki in pod Andi so, v slovenski umetniški občutenosti, vedno spreminjali stvari in lepoto nedoglednih obzorij v naš, slovenski, kulturni prostor. Tako tudi Ivan Bukovec, ki ustvarja v svojih podobah in pokrajinah neko bližino in domačnost, vedno cenjeno, osvajajoče.

gastvo pa je to, ki ga gledam ob sebi, vzajem in odnesem domov, recimo kamen s skrivnostnimi znamenji (Bara jih je upodabljala), veje s pordelimi listi ko da bi se napili rdečega vina, čudni cvetovi, rumeni kot sveže zlato. Bukovec je več kot polovico razstavljenih del posvetil takim podobam tihožitne cvetne narave — naj navedem nekatere naslove iz kataloga: Vrč z rožami, vrtnice, marjetice, rdeči rododendron, tudi rdečkasti amarilis, predvsem pa razstavljeno delo številka 1 — rumenkasti amancay, vrsta ameriške narcise, ki uživa posebno ljubezen teh ljudi in že skoraj časčenje, saj trdi, da je božanskega izvora. Slikarjev izraz je bil zato še posebno poetičen in liričen. Rekel bi: čar poezije v urejeni slikarski sprostitev. Rumeno, rdeče in sinje zlató, alkimistično ustvarjeno z vodo, barvo in soncem. V Bukovčevih akvarelih — tako v tihožitjih kot v pokrajinskih in drugih kompozicijah — je bil viden napor v tej smeri.

Zveza slovenskih mater in žena

S prvo sredo v aprilu smo pričele novo poslovno leto Zveze. Kot je že prejšnja začetna predavanja pripravil pok. msgr. Orehar — katerega se vedno rade spominjamo, tako nadaljuje s tradicijo prelat dr. Alojzij Starc. Tema je izbral ob 30-letnici izida zelo važne okrožnice Exul Familie, ki se z vso skrbjo posveča izseljenskem vprašanju. Predavatelj je razširil obdobje pred in po izdaji okrožnice — do današnjih podatkov. „Cerkev in izseljensko vprašanje“ je zanimivo predavanje, ki se na žalost ponavlja v naši zgodovini, čeprav smo majhen narod, ki je razkropljen na vse celine; tretjina Slovencev je zunaj, izven domovine. Pozitivna je vernost rojakov in duhovščina, ki jih je vedno spremljala in jim pomagala v tujini najti pravo pot...

Misli iz predavanja dr. A. Starca:

»Izseljenstvo je staro kot je staro človeštvo, V polnosti časov je stopila na izseljensko pot sama sveta Nazareška družina, ki je predpoda, vzor in zatočišče izseljencev in beguncev ter zdomcev vseh časov in krajev. Na Slovenskem je izseljevanje postalo množično po letu 1860 in doseglo višek v dveh desetletjih pred prvo svetovno vojno. Pogostokrat je mogoče brati, da je kar vsak četrti Slovenec na tujem. Iz Slovenije so odhajali v ZDA in v Kanado, v Argentino in Brazilijo, v Venezuelo in Čile, v Ekvador in Urugvaj, v Egipt in Avstralijo ter v Nemčijo, Francijo, Belgijo...

Izseljenstvo vsebuje tragiko pa tudi mogočno epiko. To trditev je postavil dr. Marko Kremžar v intervjuju z dr. Janezom Juhantom, ki ga je prinesel „Slovenec“ 3. marca 1992 pod naslovom „Pesimizem sirijo tisti, ki so še včeraj obljubljali raj na zemlji“. Podobne misli o tragiki in epiki izseljenstva najdemo tudi v „Navodilu za dušno pastirstvo izseljencev“, ki ga je po papeževem navodilu izdala Rimska kongregacija za skofe 22. avgusta 1969. V zdomstvu je mogoče ohranjati narodnost in živeti samostojno, dokler si pripravljen za to žrtvovati, dokler vidiš v narodnem občestvu vrednote in smisel...

Pri tem pa je nujno potrebna pomoč države in Cerkve... Katoliško središče Slovencev po svetu, ki ga je Slovenska škofvsaka konferenca ustanovila 13. marca 1990, naj bi bilo naša opora, naša vez, naše središče, naša duhovna mati, ki vedno misli in vse čini z brezmejno ljubeznijo skrbi za svoje otroke, za hčere in sinove slovenskega rodu.«

Naj priznam — pri vsaki razstavi se spomnim na naše zdomske umetnike, na tiste, ki jih že ni tu — Viktor Sulčić, Bara Remec, Marijan Koritnik, kipar France Ahčin — in na te, ki še ustvarjajo lepoto v krajih naše razsejane bolečine v Ameriki — Ivan Bukovec, Milan Vodusek, Ted Kramolc, Kržišnik in drugi mlajši, umetniki in umetnice. Oni so odločilno prispevali in še prispevajo k našemu slovenskemu počutju v teh daljnih. Bukovčeva umetnostna dejavnost se ne izgublja v esteticizmu; grafična poteza se mu strnjuje v vse bolj prefinjen realizem, ki ga preveva ljubezen do intimnih, živo občutenih vrednot, tako da jih more vsak ljubitelj umetnosti takoj sprejeti. Na omenjeni razstavi akvarelov smo videli torej izrazito poetično podobe zajetja neposredne stvarnosti. Tihožitna in pokrajinska motivika je bila tisto zlató, ki ga je slikar nabral po velikem in bogatem inkovskem, gvaranijskem in patagonskem svetu in so mu „duhovi“ to pustili ter ga celo obdarovali.

Po razgovoru smo z aplavzom pokazale veliko hvaležnost za podano temo in se priporočile za naslednje leto.

Majski sestanek je bil namenjen zelo perečemu vprašanju današnje moderne dobe, ko mati in žena ni več samo doma. Zaradi velikih in gotovo važnih vrokov delo in položaje v javnosti. Prof. Nadislava Laharner je razmišljanja povedala na zelo zanimiv način, da se je razvil razgovor v debato, ker smo nekoliko vse prizadete:

Posredujemo nekaj misli iz teme:

Žena in delo izven doma

Obsežno temo o delu omejimo le na delo poročene žene in matere, izven doma in za plačilo. Ob strani pustimo tudi primere, ko je ženin zaslužek neobhodno potreben za preživetje družine in zato ni kaj premišljati: žena mora v službo, poklicno ali ne.

Vprašanje poklicnega dela postaja kofljivo, ko njen zaslužek ni neobhodno potreben ali sploh ni potreben. Zgodí se celó, da je bilanca negativna, ker je žena v zvezi z delom potrošila več kot zaslužila.

Zakaj se torej žena poklicno udelejuje? Ker domače čelo ni vrednoteno? Za višjo življenjsko raven? Zaradi usposobljenosti, veselja do dela in za osebno rast?

Tretji razlog najmočnejše terjá pritrdivet ženinem delu, vendar je prav premisliti vse ZA in PROTI, odločitev pa prepustiti ženi sami, z njenimi osebnimi sposobnostmi, v njenem položaju in osebni odgovornosti.

O odločitvah pa naslednje:

Vse naše življenje je nepretrgana vrsta večjih in manjših odločitev. Nekatere so tako važne, da nam popolnoma in za vedno nesprejemljivo preokretno življenjsko pot.

Ko pred odločitvijo tehtamo razloge ZA in PROTI, bomo ugotovili, da ni nobene odločitve brez istočasno odpovedi. Treba je izbirati. Z izbiro enega se pa odrečemo drugemu. Tudi pri vstopu v zakon je takó in tema o ženinem poklicnem delu je tesno povezana s to izbiro, ker poročena žena:

- 1) dobi novo identiteto. Postane npr. gospa Mihova;
- 2) mora manj govoriti v ednini, ampak reči MIDVA, MI, NAŠ Tone, NAŠA Mimi, NAŠA hiša, ker pač spada k družini;
- 3) kot osnovna celica družbe mora tudi družina imeti neko svojo uredbo, po kateri vsakemu članu pripada določena in neodklonljiva vloga: glava naj bo glava in sreč naj bo sreč;
- 4) za srečno skupno bivanje se te vloge morajo harmonično dopolnjevati, brez tekmovanja, oviranja in nasprotovanja;
- 5) ženino življenje zadobí nov smisel in nekatere njene prejšnje vrednote so nujno prevrednotene, in jih je treba pregledati z vidika večnosti.

Kar se tiče izobrazbe, je pa diploma končno le napotek za nadaljnji študij in prej ali slej se vsakdo zavé, da je „življenje kratko, učenosti pa veliko“ in si je nikoli ne bo mogel vse osvojiti. Širše obzorje, ki je komu dano z izobrazbo, velja uporabiti v dobro najdražjih oseb in tudi okolice. Po drugi strani je tudi res, da je v službi vedno več prav krute borbe, tekmovanja in celo nasilja. Vsaj žena-mati naj bi bila domačim in bližnjim zatočišče v prijetnem domu, ki ni njena ječa ampak njeno kraljestvo! Živeti za družino je vsekakor nekaj velikega in priznanje često pride že na tem svetu.

Prof. Nadislava Laharner smo se zahvalile za njene občasne prispevke, ki so bili objavljeni v Svobodni Sloveniji pod zaglavjem Zveze in tudi za majsko predavanje; vsem ostalim za udeležbo in lepo vabljenje vse, ki se lahko odtegnete delu ali obveznostim, na junijski spominski sestanek.

NOVICE IZ SLOVENIJE

PTUJ — V obrambnem stolpu iz 16. stoletja je akademski slikar France Mihelič dobil svojo stalno galerijo. V njej bodo razstavljena tista dela, ki jih je poklonil Ptuj, načrtno pa bodo začeli evidentirati in strokovno obdelovati vse Miheličeve grafike, ki bodo dobile tudi svoj monografski katalog.

LJUBLJANA — Satirični list Pavliha se je prebudil. Na večerni pojedini, ki je bila hkrati predstavitev ponovnega rojstva lista, se je direktor Sašo Varšek že vnaprej opravičeval vsem, ki bodo tako ali drugače prizadeti. Glavni urednik Pavliha je Aleksander Lucu, odgovorni Miran Sattler, likovni pa Marko Kočvar.

CELJE — Predstavniki Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja so izročili Poloni Vetrici nagrado prvega festivala komedije v Celju Zlahtno komedijantko. Priznanje si je zaslužila za vlogo Lotte v komediji Petra Shafferja Leticija in Luštrek v produkciji Cankarjevega doma iz Ljubljane.

LJUBLJANA — Slovenija se osamosvaja tudi pri označevanju izdelkov s črtno kodo po mednarodnem sistemu EAN. Doslej so se slovenska podjetja vključevala v tovrstno jugoslovansko združenje (JANA). Slovensko združenje se imenuje SANA: Slovenska asociacija za numeriranje artiklov.

PTUJ — Srečali so se evropski in slovenski muzealci. Slovenski udeleženci so predstavili svojo sistemsko ureditev s področja kulturne dediščine, stavno dediščino, restavracijsko in v Sloveniji in kulturno krajino. Precej časa so tudi posvetili obravnavanju kulturne dediščine na Hrvaškem in v drugih republikah bivše Jugoslavije.

LJUBLJANA — Na Gospodarskem razstavišču so odprli 16. avtomobilski salon, v Celju pa 3. sejem Avto in vzdrževanje. Na prvem so v ospredju osebni avtomobili, medtem ko so v Celju predvsem tovornjaki in dostavna vozila. Obe avtomobilski razstavi sta medsebojno povezani, saj je med Ljubljano in Celjem stalna brezplačna avtobusna zveza. Nekateri razstavljalci oziroma uvozniki avtomobilov so med sejmom kupcem ponujali pet ali večodstotni popust.

LJUBLJANA — Družba Slovenijales Inženiring je leta 1990 s švedsko ladjarsko-turistično družbo Euroway podpisala pogodbo za opremljanje dveh trajektno-potniških ladij, ki sta namenjeni predvsem turističnim potovanjem med švedskim mestom Malmö in nemškimi mestom Lübeck. Naložba slovenske družbe je opremiti vse javne prostore (restavracije, disco in nočni klub, trgovine), luksuzne kabine, vsa stopnišča, hodnike, stranišča, urediti bazen in savno, narediti vse spuščene strome. Na vsaki od obeh ladij, ki imata po 40 tisoč kvadratnih metrov površine, bo Slovenijales opremil 9 tisoč kvadratnih metrov površine. V ta posel je vključenih več kot 100 podjetij, obrtnikov, od katerih jih dve tretjini prihaja iz Slovenije. Pogodbena vrednost posla je 16,1 milijona dolarjev. Prvo od obeh ladij naj bi naročniku predali maja, drugo pa do konca leta.

Ladja ima prostora za 2200 potnikov in 300 avtomobilov.

KOPER — Med prekrskarji je več mladoletnih oseb. Kriminalistična družba je obravnavala v prvih treh mesecih letos 751 kaznivih dejanj in pri tem so uspešno raziskali 53 odstotkov primerov. Mladoletniki in otroci predvsem vlamljajo v stanovanja in avtomobile.

LJUBLJANA — Ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar je s slavnostno mašo v praški kapeli sv. Jurija, patrona Ljubljane, obnovil nekdanjo zelo priljubljeno praznovanje godu tega svetnika, h katerem so se ljubljanski meščani zbirali v velikem številu. Kapela je bila zgrajena v drugi polovici 15. stoletja na ljubljanskem Gradu. Sredi 18. stoletja so dali kranjski stanoviti kapelo poslikati z grbi kranjskih deželnih glavarjev.

LJUBLJANA — V hotelu Lev je potekal tretji ljubljanski mednarodni šahovski odprti turnir, na katerem je sodelovalo 126 članov iz 9 držav. Konkurenca je bila močna, saj je bilo kar 50 šahistov z ratinskimi točkami.

NOVA GORICA — Furlanski inštitut za zgodovino odpornosti iz Vidma se je lotil priprave seznama vseh žrtev zadnje vojne v deželi Furlaniji-Juljski Krajini. Ker gre za mejno območje, gosto poseljeno z avtohtonim slovenskim prebivalstvom, zadeva pobuda tudi Slovenijo. V prejšnjih letih sta izšli publikaciji o padlih zaradi vojne v pordenonski in videmski pokrajini, pravkar je izšla knjiga o žrtvah iz goriške pokrajine, v pripravi pa je še sodobna publikacija za Trst in njegove pokrajine.

PORTOROŽ — Poletna sezona verjetno ne bo tako slaba. Tako sklepajo turistični delavci. Za prvomajske praznike je bilo na Obali in Krasu prijavljenih 4300 gostov, le 300 manj kot za Veliko noč. Med njimi je bilo skoraj polovico tujcev.

LJUBLJANA — Dijakom in študentom pri nakupu mesečne vozovnice dajejo največji popust železnice (60 odstotkov). 50-odstotni popust za te vozovnice dajejo Certus, Integral SAP in Slavnik, pri Avtobusnem podjetju Murska Sobota pa popust za dijaške in študentske mesečne vozovnice znaša 40 odstotkov. Največ popusta nudijo železničarji: kdor kupi povratno vozovnico ali potuje v skupini najmanj petih odraslih oseb (dva otroka, ki plačata vozovnico, se štejeta za enega odraslega) ima 20 odstotkov popusta. Popusti imajo tudi upokojeneci, mladi (do 27. leta starosti), ki so člani raznih organizacij in člani Zveze časnikarjev Slovenije. Na železnici mora plačati kazen, kdor položi obuto nogo na sedež, kdor kadi v prostoru za nekadilce in kdor neupravičeno potegne zasilno zavoro.

LJUBLJANA — Nazadovanje kupne moči se pozna tudi v sadovih zidave hiš v lastni režiji. Lani so na ta način dokončali 4539 novih stanovanj, kar je za 14 odstotkov manj kot predlani, sicer pa najmanj po letu 1974, odkar slovenski statistični zavod objavlja tovrstne podatke. Zasebniki so lani dokončali največ stanovanj v občini Grosuplje, in sicer 235.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Smrti: 30. maja je umrl Vladimir Mazi (83); v Miramaru Vinko Bavec (71); v Mendoczi Ilda Šilih por. Germ. Naj počivajo v miru!

Nov diplomant: Na moronski univerzi je promoviral za elektromehaniškega inženirja Marjan Krajnik. Čestitamo!

SLOVENSKI DOM

SAN MARTIN

Liga mati-žena

V maju je pri sanmartinski Ligi žena mati govoril prelat dr. A. Starc o temi: „Cerkev in izseljensko vprašanje“. — Izseljenstvo je staro, kot je star svet. Izseljenci so bili starozavezni očaki, izvoljeno ljudstvo je 40 let potovalo p pušči. Tudi Nazareška družina je bežala v Egipt. Novo poglavje v izseljenstvu so povzročili romanski, germanski in slovanski narodi.

Na Slovenskem je izseljenstvo postalo

množično po letu 1860 in pa pred prvo svetovno vojno. Iz Slovenije so odhajali v Severno Ameriko, Južno Ameriko, tudi v druge manj znane države, po Evropi pa v Nemčijo, Francijo, Belgijo itn. V Argentino so se množično selili Primorci, ker so prišli pod Italijo, po drugi svetovni vojni se je starejši skupini izseljencev pridružilo okoli 7 tisoč novih, političnih zdomcev.

Izseljenstvo vsebuje tragiko, pa tudi mogočno epiko. Prisiljeno zdomstvo je velika krivica, ne le za tiste, ki ga trpe, namreč za ves slovenski narod. Podobne misli o tragiki in epiki najdemo tudi v „Navodilo za dušno pastirstvo izseljencev“. Verniki so izpostavljeni nevarnosti, da izgube svojo vernost. Kdo naj izseljencem pomaga? Nujna je pomoč države in Cerkev. Kaj je storila vesoljna Cerkev? Škofi imajo nalogo o pastoralni skrbi za izseljence. Navodilo uvaja službo delegata za dežele, kjer za isto narodnost skrbi tudi več duhovnikov. Cerkev je na najvišji ravni pokazala odprtost za vprašanje izseljenstva. V italijanskih begunskih taboriščih so za slovenske begunce skrbeli slovenski duhovniki, za delegata je bil postavljen Anton Orehar. Sam škof dr. Rožman je neprestano hodil iz kraja v kraj, v Argentini je bil trikrat. Slovenska škofovska konferenca je ustanovila „Katoliško središče Slovencev po svetu.“ To naj bi bila naša opora, naša duhovna mati, ki skrbi za svoje otroke...

Prihodnji sestanek Lige bo 18. junija! Vabljeni vse!

SLOGA NUDI NOVO UGODNOST ČLANOM S KARTO SLOGA

Od 1. junija 1992 ima vsak član, ki ima KARTO SLOGA možnost, da dobi precej višje socialne podpore. Od tega dne dalje, se bodo podpore obračunavale tudi po naslednjem ključu:

PODPORA ZA: poroko, rojstvo, ob dojitvi uradne srednje šole in posebnih univerzitetnih študij	5-krat najvišja stalna naložba v navadni hranilni vlogi skozi zadnjih 12 koledarskih mesecev pred dogodkom.	Najvišja možna podpora \$ 1.000.-
PODPORA ZA: uradno proglašeno stalno in popolno nesposobnost za delo	10-krat najvišja stalna naložba v navadni hranilni vlogi skozi zadnjih 12 koledarskih mesecev pred dogodkom.	\$ 2.000.-
PODPORA ZA: smrt	10-krat najvišja stalna naložba v navadni hranilni vlogi skozi zadnje 3 koledarske mesece pred dogodkom.	\$ 2.000.-
STAROSTNA PODPORA	Pod dosedanjimi pogoji.	\$ 100.-

Vsi, ki imajo KARTO SLOGA vsaj 3 mesecev, so za primer smrti oproščeni čakalne dobe za novo podporo.

Dosedanje podpore ostanejo v veljavi, kot doslej. Ob vsakem primeru pa se bo podpora obračunala na način, ki bo najbolj ugoden za člana. Tako bodo tisti člani, ki so upoštevali naš stalni nasvet, da je dobro imeti v navadni hranilni vlogi nekaj več kot minimalno zahtevano naložbo, imeli možnost višjih podpor že kmalu.

PREMISLITE IN UPOŠTEVAJTE:

Naložbe v SLOGI prinašajo vsaj toliko obresti, kot v najboljših bančnih oz. finančnih ustanovah. Poleg tega pa vam SLOGA nudi še to: 1) V SLOGI imate kot vlagatelj možnost lepih socialnih podpor, drugod ne dobite nič. 2) V SLOGI vas račun nič ne stane, medtem ko vam povsod drugod računajo izdatne komisije. 3) Vaš denar v SLOGI pomaga naši domači ustanovi, ki že skoro 40 let na različne načine sodeluje pri gospodarski rasti naše skupnosti.

Predno naložite svoje prihranke, vzamete posojilo ali kupite kaj na obroke, vprašajte za pogoje v SLOGI.

Informacije v naši glavni pisarni, Bmé. Mitre 97 - Ramos Mejia, tel. 656-6244 (nov), 658-6574 (tudi faks), 654-6438 v uradnih urah od ponedeljka do petka, od 10. do 19. ure in v naših podružnicah: Slovenski dom v San Martinu, Slovenska Pristava v Castelarju, Hladnikov dom v Slovenski vasi, Naš dom v San Justu.

SLOGA DA VEČ, KER V SLOGI JE MOČ!

Slovenecem v Argentini

Slovinci iz Nemčije, Belgije, Nizozemske in Francije, zbrani na 5. reviji slovenskih pevskih zborov (nastopilo jih je devet) iz Zahodne Evrope v kulturnem centru Esslingen/Zell pri Stuttgartu

Vam pošiljamo iskrene pozdrave.

Slovenska narodna in verska pesem zborov iz Berlina, Essena, Herlena, Eisdena in Stuttgarta nas je ponovno utrdila v zavesti, da smo sinovi in hčere pod Triglavom z bogato pevsko kulturno dediščino. To je naš ponos in obveza.

V imenu prirediteljev

moški zbor Domaci zvon iz Stuttgarta, 30. maja 1992

Nedelja, 7. junija ob 16. uri

Slovenska hiša

SPOMINSKA PROSLAVA

v počastitev padlih domobrancev in drugih protikomunističnih borcev
ter ostalih žrtev komunistične revolucije v Sloveniji

Koncelebrirana sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj,
pri kateri bo pel Slovenski pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom ge. Anke Gaserjeve.

Polaganje venca pred spomenik.

V dvorani govor: lic. Franci Markež

Svečana proslava: Tu smo, tu bomo, ker v nas živite!

MALI OGLASI

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel.: 659-3574; Viktor Fekonja
Proyectos de Informática S.A. - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Sturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713.

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fe 3228, 3° „M“ - Capital - Tel.: 83-7347 in 71-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmas) za hiše - tovarne - avtomobile. Inž. Janez M. Petkovšek, Amianot 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa
Kadar se o računalnikih (kompjuterjih) govori, inž. Janez Kocmur vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sredi in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

ARHITEKTI

Arh. Aleksander Jure Mihelič - Načrti in vodstvo novih zidanih in prenovitve v Buenos Airesu, Miramaru in okolici. Tel.: 631-9600 in 0291-22977.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekscurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk - Tel.: 762-2840.

Turizem Bled - Najugodnejše cene za polet z avionom in turizem po svetu - Tel. 625-9504

LEGAJO N° 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnica. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ADVOKATI

dr. Vital Asič - odvetnik - ponedeljek, sredi, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knavs - odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka od 17 do 20 ure, Mar del Plata in okolica. Olavarría 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave - privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov - Andrej Marolt - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

REDECORA - Celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

Alpe Hogar - Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools - konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt - Pte. Illia (Ruta 8) N° 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hermandarias - Urađuje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Urađuje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Urađuje

FOND ZA DNEVE SLOVENSKE KULTURE V BUENOS AIRESU

Približno pred enim letom smo se obrnili k vam, dragi rojaki, da nam denarno pomagate pri naporih za osamosvojitve Republike Slovenije in njeno priznanje od Argentine. Kot je razvidno iz kasnejše zahvale in obračuna, je bil odmev na prošnjo zelo dober. Veliko je bilo doseženo z vašo pomočjo.

Delo pri Zedinjeni Sloveniji in Medorganizacijskem svetu je — saj sami veste — nehonoriirano in z rednimi dohodki ni mogoče kriti izdatkov, ki jih terjajo razne prireditve. Tudi danes moramo nasloviti na vse, dragi rojaki, ponovno prošnjo za kritje stroškov, ki so združeni z edinstvenim dogodkom: *Dnevi slovenske kulture v Buenos Airesu od 3. — 7. julija 1992.*

Zato se obračamo na vaše razumevanje in velikodušnost, ko vas bomo prosili za denarno pomoč.

Že vnaprej se vam zahvaljujem in kličemo: Bog plačaj!

Zedinjena Slovenija
Medorganizacijski svet

Slovenski srednješolski tečaj „Ravn. Marko Bajuk“

sporoča, da bo zaradi sprememb v datumih zimskih počitnic pouk v mesecu juliju: v soboto, 4. in 11. julija

Ravnateljstvo

Slovenska kulturna akcija

3. kulturni večer

posvečen predstavitvi zbornika

Domovina in svet

predavanj s simpozija o dr. Tinetu Debeljaku

V mali dvorani Slovenske hiše, v soboto, 13. junija, ob 20. uri

Načelstvo SKD (SLS) vabi svoje
zaupnike in somišljenike na

informativni sestane

ki bo v petek, 12. junija ob 20.
uri v mali dvorani Slovenske hiše

Koline na Pristavi

Rep. de Eslovenia 1851; Castelar
13. 6. od 18. ure dalje prodaja za dom
14. 6. ob 12. 30, kosilo. Lepo vabljeni!

ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Urađuje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 3- za enkratno
objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 9.-

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Proprietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4153
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono y Telefax: (54-1) 643-0241

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodno Slovenije:
za Argentino \$ 50; pri pošiljanju po pošti
pa \$ 55; ZDA in Kanada pri pošiljanju z
letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne
države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110
USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120
USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za
pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

Čeke na ime „ESLOVENIA LIBRE“.

Stavljenje in oblikovanje:
MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
(1101) Buenos Aires

OBVESTILA

PETEK, 5. junija:

Seja z organizacijami razširjenega
Medorganizacijskega sveta v Slovenski hiši
ob 20.

SOBOTA, 6. junija:

Minitombola z večerom RAST XXI v
Slovenskem domu v San Martinu ob 20. uri.

NEDELJA, 7. junija:

Spominska proslava v Slovenski hiši.

PETEK, 12. junija:

Informativni sestanek SKD-SLS v
Slovenski hiši ob 20. uri.

SOBOTA, 13. junija:

Redni pouk slovenskega Sred-
nješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

3. kulturni večer SKA: Predstavitve
zbornika Domovina in svet dr. Tineta
Debeljaka v Slovenski hiši ob 20. uri

SOBOTA, 27. junija:

Redni pouk slovenskega Sred-
nješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

DNEVI SLOVENSKE KULTURE

Centro Cultural Gral. San Martín - Sarmiento 1551 - Capital

3. do 7. julija od 20. do 23. ure

3. julija: Slovesni začetek v dvorani A-B

4. julija: Glasbeni večer

5. julija: Literarni večer

6. julija: Likovni večer

7. julija: Zaključni večer s folklornimi plesi, petjem in glasbo

Vabljeni vsi Slovenci! Povabite svoje argentinske znance in prijatelje, saj so Dnevi zamišljeni kot predstavitev ustvarjalnosti slovenskega naroda v matični domovini in njegove prisotnosti v argentinskem okolju.

ZEDINJENA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO REPUBLIKE SLOVENIJE